

Nærings- og fiskeridepartementet

Saksbeh./tlf.nr.: Rine B. Simensen /23904146
Deres ref./Deres dato: 16/2036/ 11.11.2016
Vår ref.: 2452480 - 1 - 1
Vår dato: 21.02.2017

Høringsuttalelse vedrørende forslag til ny forskriftsbestemmelse om miljø i regelverket for offentlige anskaffelser

Sammendrag av høringsuttalelsen:

Statnett støtter departementets vurdering av at det er å sentralt å beholde fleksibilitet i hvordan miljøkrav stilles, og at oppdragsgiver må ha et betydelig handlingsrom i så måte. Vi mener derfor at oppdragsgiver ikke bare bør stå fritt til å vurdere om miljø bør stilles som tildelingskriterium, men også til å fastsette hvor høyt dette kriteriet skal vektas i forhold til øvrige tildelingskriterier

Innledende bemerkninger

Statnett SF (heretter kalt Statnett) er et selskap heleid av den norske stat ved Olje- og energidepartementet. Statnett eier og drifter transmisjonsnettet i det norske kraftsystemet, og er underlagt forsyningsforskriften, jf. § 1-1 første ledd bokstav b, jf. § 1-2 første ledd bokstav c. Kraftnettet anses som samfunnskritisk infrastruktur og Statnetts rolle i det norske kraftsystemet krever høy troverdighet og integritet. Vi har virksomhet rundt i hele Norge i tillegg til internasjonalt samarbeid om kabler til utlandet, og kjøpte i 2016 inn varer og tjenester for rundt 6,5 mrd kroner. Statnett har et sterkt økende investeringsbehov i årene framover som følge av betydelige oppgraderinger og utvidelser av transmisjonsnettet i Norge, samt nye utenlandsforbindelser.

Nedenfor følger Statnetts høringsuttalelse til forslag til ny bestemmelse om miljø i forsyningsforskriften. Innledningsvis bemerkes det at Statnett ikke ble informert om høringen eller invitert til å inngi høringsuttalelse, og høringen ble ikke fanget opp av oss før ultimo januar. Vi har derfor hatt svært knapp tid til å sette oss inn i forslaget, og til å utarbeide en høringsuttalelse. Av denne grunn vil vi i denne høringsuttalelsen begrense oss til å kommentere det konkrete forslaget til ny bestemmelse i forsyningsforskriften §7-4 a, og vil i liten grad uttale oss generelt om hvordan miljøhensyn kan og bør implementeres i de ulike ledd i anskaffelsesprosessen. Det understrekes at dersom det skulle bli aktuelt å vedta en ny forskriftsbestemmelse med et mer inngripende innhold enn det nåværende forslaget, er det helt nødvendig å avholde en ny høringsrunde hvor alle interessenter får tilstrekkelig tid til å uttale seg.

Statnetts kommentarer til forslag til ny forskriftsbestemmelse

Statnett har ansvar for å utvikle og drifte kraftnettet på en samfunnsøkonomisk rasjonell måte, og ivaretagelse av miljøhensyn er et viktig element både ved anskaffelser og kontraktgjennomføring i Statnett. Statnett stiller seg bak målet om mer miljøvennlige offentlige innkjøp og støtter forslaget til ny forsyningsforskrift § 7-4 a første punktum, som sier at oppdragsgiverne skal legge vekt på å minimere miljøbelastningen ved sine anskaffelser, og for øvrig kan stille miljøkrav og kriterier i alle trinn av anskaffelsesprosessen der det er relevant.

Miljøhensyn bør først og fremst ivaretas ved absolutte krav.

Statnett stiller seg videre bak departementets vurdering om at det må være opp til oppdragsgiverne selv å vurdere om miljøkrav skal stilles som tildelingskriterium, og vi er enige i at det ikke må stilles et generelt krav om at miljø skal vektas med minimum 30 % i alle relevante anskaffelser. Vi er av den oppfatning at miljøhensyn først og fremst bør ivaretas ved absolutte krav, herunder kvalifikasjonskrav og minstekrav i kontrakt og kravspesifikasjon. Det ville være betenkelig å kun ivareta miljøhensyn gjennom bruk av tildelingskriterier, hvor pris ofte vil veie tungt. På denne måten kan tilbyderne i realiteten prise seg ut av sitt miljøansvar.

Kvalitet, sikkerhet, sosiale forhold og kostnadseffektivitet må kunne vektlegges på linje med miljø.

De samme hensyn taler etter vårt syn for at det heller ikke bør stilles krav om at miljø bør vektas med minimum 30 % i alle anskaffelser hvor oppdragsgiver velger å hensynta miljø i evalueringen.

Som en sentral aktør i bygge- og anleggsbransjen ønsker Statnett å ta et sosialt ansvar gjennom å sikre gode arbeidsvilkår og sikkerhet på arbeidsplassen. Begge disse faktorene medfører at både kvalitet, sikkerhet og sosialt ansvar må inngå med en viss vektning i våre anskaffelser, på samme måte som miljøhensyn. Samtidig er vi bevisst vår rolle som forvalter av betydelige midler på samfunnets vegne, og kostnadsbevissthet må nødvendigvis også stå sentralt ved evalueringen.

Den relative vektningen må nødvendigvis fastsettes konkret ut fra hva som er hensiktsmessig etter en helhetlig vurdering, hvor man også tar hensyn til hvilke andre forhold som er særlig viktige for nettopp denne anskaffelsen. Et sentralt moment vil typisk være hvor godt de ulike hensyn kan ivaretas gjennom mer effektive verktøy, slik som kvalifikasjonskrav og ufravikelige krav i kontrakten. Denne vurderingen bør være en del av oppdragsgivers innkjøpsfaglige skjønn. En bestemmelse som legger sterke føringer på oppdragsgivers fleksibilitet til å fastsette tildelingskriterier som samlet sett er egnet til å identifisere det beste tilbudet i en konkret konkurranse, er ukjent i anskaffelsesregelverket for øvrig.

Dersom miljø alene skal vektas med minst 30 % vil det bety en betydelig reduksjon i vektningen av øvrige tildelingskriterier, som kvalitet, sikkerhet og pris. Resultatet kan da i mange tilfeller være at man i stedet velger å fullstendig utelate miljøhensyn fra evalueringen, noe som neppe er en tilsiktet konsekvens av forslaget. Eksempelvis vil tilbydernes HMS-plan for den konkrete kontrakten ofte være en naturlig del av tilbudsevalueringen ved anskaffelsen av bygge- og anleggsarbeider. Dersom miljøaspektet i HMS-planen alene skal vektas med 30 %, vil dette i realiteten gjøre det vanskelig å i det hele tatt hensynta HMS-planen ved evalueringen. Vi stiller derfor spørsmål ved om konsekvensene av forskriftsendringene er tilstrekkelig utredet i forkant av høringen.

Oppsummering og anbefaling

Statnett støtter departementets vurdering av at det er å sentralt å beholde fleksibilitet i hvordan miljøkrav stilles, og at oppdragsgiver må ha et betydelig handlingsrom i så måte. Vi mener at

oppdragsgiver ikke bare bør stå fritt til å vurdere om miljø bør stilles som tildelingskriterium, men også til å fastsette hvor høyt dette kriteriet skal vektes i forhold til øvrige tildelingskriterier. Statnett kan derfor ikke støtte en bestemmelse om at miljø alltid bør vektes minst 30 % når dette brukes som tildelingskriterium.

Med vennlig hilsen

Rine B Simensen
Avdelingsleder
Etterlevelse og analyse